

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.410.005.02.2018
P/18/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/103 – Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminy
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2018 (do dnia zakończenia kontroli) z uwzględnieniem zagadnień z okresu wcześniejszego, mających wpływ na działalność objętą kontrolą
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Mirosław Bortacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/33/2018 z dnia 12.03.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Puławy ul. Lubelska 5, 24-100 Puławy ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Grobel, Prezydent Miasta Puławy od dnia 9 grudnia 1998 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Prezydent Miasta Puławy podjął działania dla zapewnienia realizacji celów i zadań dotyczących wykonywania praw i obowiązków spadkobiercy przez gminę Miasto Puławy³. Ustanowione w tym zakresie zasady funkcjonowania systemu kontroli zarządczej w Urzędzie oraz rozwiązania organizacyjne były zgodne z wymogami prawa i standardami kontroli zarządczej A3 oraz C10 załącznika do Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁴.

Przyjęte rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem dla spraw prowadzonych przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu były skuteczne i przyniosły wymierne rezultaty. Wydział prawidłowo realizował zadania w celu przejęcia spadku, niezwłocznie występował o sporządzenie spisu inwentarza oraz o ujawnienie prawa własności Gminy do nieruchomości w księgach wieczystych. Podejmował też skuteczne działania w celu obrony przez egzekucją długów przed sporządzeniem spisu inwentarza.

Natomiast w zakresie sprawy I Ns 369/16 z dnia 16.11.2016 r. prowadzonej przez Wydział Finansowo-Księgowy Urzędu, nie zadziałały mechanizmy kontroli zarządczej zapewniające sprawne prowadzenie spraw spadkowych. Gmina dopiero po upływie 10 miesięcy wystąpiła o wydanie prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, a po siedmiu miesiącach od powzięcia wiedzy

¹ Dalej: Urząd.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dalej: Gmina.

⁴ Dz. Urz. Nr 15, poz. 84.

o nabyciu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego wystąpiła do spółdzielni o przekazanie dokumentów i wydanie lokalu.

W efekcie nieujęcia w ewidencji księgowej wszystkich składników majątkowych nabytych w drodze dziedziczenia księgi rachunkowe roku 2016 i 2017 nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego.

W trakcie kontroli NIK Prezydent zmienił zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu, dodając zapisy regulujące kwestie księgowania odziedziczonej masy spadkowej oraz ustalił zasady postępowania w sprawach związanych z nabyciem spadku, w tym dokonywania czynności mających na celu objęcie spadku. Koordynację i prowadzenie spraw związanych z nabyciem spadku powierzył Wydziałowi Nadzoru Komunalnego i Spraw Lokalowych.

Wdrożony w Urzędzie system obsługi księgowej pozwalał na identyfikację pozyskanych dochodów i poniesionych wydatków w wyniku prowadzonych postępowań spadkowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przyjęcie i stosowanie rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu faktycznego

1.1. Prezydent, stosownie do art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, podjął stosowne działania zmierzające do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania kontroli zarządczej, w tym w zakresie realizacji celów i zadań związanych z wykonywaniem praw i obowiązków spadkobiercy przez Gminę. Zagadnienia związane z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem zostały uwzględnione w obowiązujących przepisach wewnętrznych Urzędu. Zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 3 *Instrukcji w sprawie kontroli zarządczej*⁶ dokumentację systemu kontroli zarządczej tworzyły procedury, ustalone w formie zarządzeń, m.in. *Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowych* – gdzie określono czynności, jakie należy podjąć w przypadku otrzymania postanowienia sądu o nabyciu przez Gminę spadku. Instrukcja stanowiła między innymi, że kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu ponoszą odpowiedzialność za nadzorowanie i kontrolowanie procesów zachodzących w kontrolowanych przez nich komórkach poprzez realizację ustalonych procedur, zasad etycznych, mechanizmów organizacyjnych oraz systemów zarządzania ryzykiem. Mechanizmy kontroli zarządczej ujęte zostały między innymi w procedurach wewnętrznych, dokumentach określających zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności.

(dowód: akta kontroli str. 26-44, 56-89, 90-101)

Prezydent, w trakcie niniejszej kontroli NIK, zarządzeniem nr 18/18 z dnia 12 kwietnia 2018 r. zmienił zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu wprowadzając zapisy regulujące kwestie księgowania odziedziczonej masy spadkowej. Obowiązujący wcześniej zakładowy plan kont nie regulował tych spraw.

(dowód: akta kontroli str. 166-168)

⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

⁶ Stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr A/249/13 Prezydenta Miasta Puław z dnia 12 listopada 2013 r.

1.2. W dokumentacji systemu kontroli zarządczej⁷ zidentyfikowano ryzyko związane z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych. W ramach procesów podstawowych, opisujących działania mające wpływ na jakość wykonywanych zadań, w procesie „Gospodarka Nieruchomościami” zdefiniowano problematykę dotyczącą postępowań spadkowych, wskazując możliwe zagrożenie, prawdopodobieństwo wystąpienia, konsekwencje wystąpienia i oceniono ryzyko – jako średnie oraz opracowano możliwe działania zapobiegawcze.

Kwestie dotyczące realizacji zadań związanych z podejmowaniem, prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem były przedmiotem analizy Kolegium Prezydenta w dniach 6.09.2017 r.⁸ oraz 21.03.2018 r.⁹

(dowód: akta kontroli str. 28, 29, 238, 339)

1.3. Sprawy podejmowania i prowadzenia postępowań spadkowych oraz przejmowania i zagospodarowania spadków (do czasu kontroli NIK) były przypisane do trzech wydziałów, tj.: Wydziału Finansowo-Księgowego w zakresie dziedziczenia środków finansowych, Wydziału Nadzoru Komunalnego i Spraw Lokalowych – dziedziczenia ruchomości oraz Wydziału Gospodarki Nieruchomościami – dziedziczenia nieruchomości gruntowych i lokalowych. Obowiązki pracowników ww. wydziałów odnośnie prowadzenia spraw spadkowych zostały określone w formie pisemnej w zakresach czynności poszczególnych osób.

Wydział Finansowo-Księgowy, którego kierownikiem była główna księgowa, prowadził w całości sprawę spadkową I Ns 369/16 (postanowienie z 16.11.2016 r.).

Prezydent, w trakcie kontroli NIK, ustalił¹⁰ nowe zasady postępowania w sprawach związanych z nabyciem spadku przez Gminę, w tym też w zakresie czynności mających na celu objęcie spadku oraz podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi Urzędu. Koordynację i prowadzenie spraw związanych z nabyciem spadku przez Gminę powierzył Wydziałowi Nadzoru Komunalnego i Spraw Lokalowych.

(dowód: akta kontroli str. 59-101, 184-200)

1.4. Skuteczność systemu kontroli zarządczej monitorowano między innymi na podstawie składanych przez pracowników kwestionariuszy samooceny. Zgodnie z § 29 *Instrukcji w sprawie kontroli zarządczej* kierownicy byli zobowiązani do monitorowania realizacji zadań należących do zakresu działania podległych im komórek organizacyjnych, a pracownicy kontroli do monitorowania na bieżąco prawidłowości wykonywanej pracy. Obowiązek monitorowania wynikał również z postanowień¹¹ *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowych w Urzędzie*, regulującej obieg dokumentów w zakresie postępowań spadkowych.

(dowód: akta kontroli str. 26, 27, 90-99)

1.5. W strukturze organizacyjnej Urzędu wyodrębniono Biuro Kontroli Wewnętrznej

⁷ Zarządzenie nr 28/2017 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie Miasta Puławy „Księgi Procesów”.

⁸ Podjęto m.in. decyzje o podjęciu negocjacji z bankiem o odstąpienie od naliczania odsetek przez bank od długów spadkowych.

⁹ Podjęto m.in. decyzje o sprzedaży nabytych w drodze dziedziczenia nieruchomości.

¹⁰ Zarządzeniem nr 17/2018 z dnia 12 kwietnia 2018 r.

¹¹ Punkt XIV Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowych w Urzędzie Miasta Puławy przyjętej Zarządzeniem nr 4/2014 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 14.01.2014 r.

i Audytu. Kierownik tej komórki od 01.01.2007 r. pełni funkcję Audytora Wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 67, 86, 88)

1.6. Zadania z zakresu podejmowania i prowadzenia postępowań spadkowych w badanym okresie nie były przedmiotem audytu wewnętrznego, ani kontroli komisji Rady Miasta Puławy.

W złożonych wyjaśnieniach Prezydent podał, że „audyt wewnętrzny w Urzędzie przeprowadzany jest na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego, opartego na analizie ryzyka. W celu przeprowadzenia analizy ryzyka audytor dokonuje identyfikacji obszarów ryzyka w zakresie działalności jednostki według własnej oceny zawodowej, biorąc pod uwagę m.in. cele i zadania jednostki oraz ryzyka wpływające na ich realizację. Następnie zidentyfikowane obszary ryzyka poddawane są analizie według następujących kryteriów oceny: kategorii ryzyka (istotność/materialność, jakość zarządzania, kontrola wewnętrzna, wpływ czynników zewnętrznych, czynniki operacyjne), priorytetów kierownika jednostki oraz kryterium czasu jaki upłynął od ostatniego audytu lub kontroli badanych obszarów. Rezultatem przeprowadzonej analizy ryzyka jest ranking obszarów ryzyka uszeregowanych według malejącego ryzyka, tj. pod względem stopnia ich ważności dla jednostki. W rocznym planie audytu umieszcza się najważniejsze obszary ryzyka, wymagające objęcia audytem w pierwszej kolejności. W związku z tym, iż według subiektywnej oceny audytora analizowany obszar nie był w badanym okresie narażony na wysokie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, a więc nie stanowił istotnego zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania Urzędu, dlatego też nie był przedmiotem audytu wewnętrznego w latach 2015 - 2018.”

(dowód: akta kontroli str. 45-58, 67, 308)

1.7. W okresie objętym kontrolą sprawy związane z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych nie były kontrolowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową.

(dowód: akta kontroli str. 179)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta Puławy i Urzędu Miasta Puławy¹², do czasu kontroli NIK, nie regulowały kwestii księgowania spadków, w tym nieruchomości, ruchomości, środków na kontach spadkodawców, oraz długów spadkowych.

Zarządzeniem nr 18/18 z dnia 12 kwietnia 2018 r. Prezydent zmienił zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu, wprowadzając zapisy regulujące kwestie księgowania odziedziczonej masy spadkowej.

Główny Księgowy Urzędu Miasta Puławy wyjaśniła, że „zarządzenie nr 54/17 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zakładowego planu kont i szczegółowych zasad prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta Puławy i Urzędu Miasta Puławy (oraz wcześniejsze) wprost nie regulowały kwestii księgowania spadków, ponieważ zawarte w załączniku numer 3 do ww. zarządzenia konta księgowe w swojej funkcjonalności dawały możliwość księgowania zdarzeń pewnych związanych z nabyciem spadku. W związku z tym, że postępowania rodziły coraz więcej problemów, gmina podjęła prace w postaci

¹² Zarządzenie nr 54/17 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zakładowego planu kont i szczegółowych zasad prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta Puławy i Urzędu Miasta Puławy.

kompleksowych uregulowań dotyczących rozwiązań w zakresie nabycia spadku. Zarządzeniem nr 18/18 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 54/17 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zakładowego planu kont i szczegółowych zasad prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta Puławy i Urzędu Miasta Puławy, uregulowano sposób księgowania nabytej masy spadkowej i wprowadzono konto pozabilansowe 951 „Nabyta masa spadkowa”. W związku z tym uzupełniono zapisy księgowe nabytych spadków na tym koncie. W celu odzwierciedlenia rzeczywistych terminów nabycia masy spadkowej na koncie pozabilansowym uzupełniono księgowania według daty zapisanej w dokumentach źródłowych.”

(dowód: akta kontroli str. 4-25, 166-173, 313)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹³, że działania podejmowane przez Prezydenta dla zapewnienia realizacji celów i zadań dotyczących wykonywania praw i obowiązków spadkobiercy przez Gminę, były zgodne z wymogami prawa i standardami kontroli zarządczej¹⁴.

W Urzędzie przyjęto rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem. W trakcie kontroli NIK, Prezydent zmienił zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu dodając zapisy regulujące kwestie księgowania odziedziczonej masy spadkowej oraz doprecyzował zasady postępowania w sprawach związanych z nabyciem spadku.

2. Egzekwowanie praw i wykonywanie obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2015-2018 (do 30 kwietnia) Gmina uczestniczyła w siedmiu postępowaniach¹⁵ spadkowych, jako potencjalny spadkobierca, z czego dwa zakończyły się 2015 r. oraz dwa w 2016 r. Wartość odziedziczonego majątku wg spisów inwentarza (stan czynny) wyniosła łącznie 302 tys. zł¹⁶, natomiast wartość długów spadkowych 280 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 174, 175)

2.2. W latach objętych kontrolą Gmina nie prowadziła rozpoznania w zakresie dotyczącym możliwości pozyskania, jako spadkobierca ustawowy, masy spadkowej w drodze dziedziczenia, na podstawie danych z akt stanu cywilnego (odnośnie zgonów mieszkańców Gminy), jak również nie zwracała się o informacje do banków i innych instytucji finansowych, np. spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, funduszy inwestycyjnych.

Kierownik Wydziału Nadzoru Komunalnego i Spraw Lokalowych wyjaśnił, że

¹³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

¹⁴ A3 oraz C10 załącznika do Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

¹⁵ W trzech sprawach, do czasu zakończenia kontroli NIK, sąd nie wydał postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

¹⁶ Kwota nie obejmuje nabytego na podstawie postanowienia sądu I Ns 369/16 lokalu o wartości 112,9 tys. zł. Wartość tego lokalu nie została określona w uzupełniającym spisie inwentarza. Wycena dokonana przez pracowników Urzędu wg wartości godziwej.

z dniem 16.04.2018 r. zadania w zakresie koordynacji i prowadzenia spraw związanych z nabyciem spadku powierzone zostały pracownicy tego wydziału. Obejmują one m.in. pozyskiwanie informacji od innych podmiotów w zakresie możliwości nabycia spadku przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 314, 378)

2.3. Gmina w okresie objętym kontrolą nie uzyskała od podmiotów zewnętrznych informacji o możliwości dziedziczenia, jako spadkobierca ustawowy. O wszystkich możliwych do odziedziczenia spadkach dowiadywała się po otrzymaniu pism procesowych z sądów w trakcie postępowań, prowadzonych na wnioski o stwierdzenie nabycia spadku, złożone przez inne uprawnione podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 314, 378)

2.4. Gmina nie składała wniosków o stwierdzenie nabycia spadku w związku z brakiem informacji o możliwości dziedziczenia nieruchomości, praw rzeczowych, innych przedmiotów i środków pieniężnych.

(dowód: akta kontroli str. 174, 175, 314, 378)

2.5. W latach 2015-2016 Gmina odziedziczyła, w wyniku wniosków o stwierdzenie nabycia spadku złożonych przez inne podmioty, cztery spadki na podstawie postanowienia sądu:

- 1) I Ns 1053/14 z 19.08.2015 r. – wniosek o stwierdzenia nabycia spadku złożony przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Puławach,
- 2) I Ns 118/14 z 30.03.2015 r. – wniosek złożony przez Naczelnika Urzędu Celnego w Lublinie,
- 3) I Ns 189/15 z 15.07.2016 r. – wniosek złożony przez Bank Polska Kasa Opieki S.A. w Lublinie,
- 4) I Ns 369/16 16.11.2016 r. – wniosek złożony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie, Inspektorat w Puławach.

(dowód: akta kontroli str. 174-175, 184, 228, 229)

2.6. Gmina nie występowała z wnioskiem o sporządzenie spisu inwentarza przed wydaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

(dowód: akta kontroli str. 174-180)

2.7. Wnioski o sporządzenie spisu inwentarza złożono w następujących sprawach:

- I Ns 189/15 (postanowienie z 15.07.2016 r.) – wniosek Gminy z 07.09.2016 r. W dniu 9.01.2017 r. sąd wydał postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza przez komornika sądowego. Spis sporządzono 21.11.2017 r.;
- I Ns 1053/14 (postanowienie z 19.08.2015 r.) – wniosek Gminy z 02.12.2015 r. W dniu 21.01.2016 r. sąd wydał postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza przez komornika sądowego. Spis sporządzono 24.08.2016 r. (spadkodawca nie pozostawiła po sobie majątku oraz długów);
- I Ns 118/14 (postanowienie z 30.03.2015 r.) – wniosek Gminy z 03.06.2015 r. Sąd wydał postanowienie z 21.09.2015 r. o sporządzeniu spisu inwentarza przez komornika skarbowego. Spis sporządzono 29.02.2016 r. (odnotowano brak wiedzy uczestników spisu co do majątku ruchomego, nieruchomości oraz zobowiązań spadkodawcy);
- I Ns 369/16 (postanowienie z 16.11.2016 r.) – Gmina wystąpiła 07.09.2017 r. o wydanie prawomocnego postanowienia sądu oraz o sporządzenie spisu inwentarza do kancelarii prawnej obsługującej Gminę. W sporządzonym

18.12.2017 r. przez komornika skarbowego spisie inwentarza nie wykazano spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Z wnioskiem o uzupełnienie spisu Gmina zwróciła się do komornika 15.03.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 174-178, 181, 187-199, 203-212, 231-235)

2.8. W okresie objętym kontrolą nie toczyły się postępowania egzekucyjne wobec Gminy z tytułu długów spadkowych przed sporządzeniem spisu inwentarza.

(dowód: akta kontroli str. 314, 315)

2.9. Gmina uzyskała w wyniku dziedziczenia lokal mieszkalny obciążony hipoteką (sprawa I Ns 189/15). Po wydaniu, w dniu 9.01.2017 r., przez sąd postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza, bank wystąpił do Gminy (23.02.2017 r.) z wezwaniem do zapłaty długu spadkowego w kwocie 105,9 tys. zł z tytułu umowy mieszkaniowego kredytu budowlano-hipotecznego¹⁷, zabezpieczonego ustanowieniem hipoteki umownej w wysokości 374,0 tys. zł na nieruchomości. Gmina poinformowała bank (3.03.2017 r.), że do czasu zakończenia postępowania w sprawie spisu inwentarza nie jest w stanie ustalić majątku czynnego i biernego po zmarłym.

Kolejne wezwanie do zapłaty Gmina otrzymała w dniu 4.08.2017 r., po czym powiadomiła bank (8.08.2017 r.) o toczącym się postępowaniu w sprawie spisu inwentarza. W dniu 8.09.2017 r. i 9.11.2017 r. Gmina wysłała kolejne pisma z informacją, że ureguje dług niezwłocznie po otrzymaniu spisu inwentarza. Na podstawie spisu inwentarza z 21.11.2017 r. Gmina w dniu 30.11.2017 r. wystąpiła do banku o wyjaśnienie rozbieżności kwoty zadłużenia wykazanej w spisie, tj. 186,8 tys. zł, a żadaną przez wierzyciela w wezwaniach – 105,9 tys. zł. Według wyjaśnień banku, rozbieżności wynikały z wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia kredytu na rzecz banku. Dług spadkowy w wysokości 105,9 tys. zł został przez Gminę zapłacony w dniu 12.01.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 234, 266-276)

2.10. Odziedziczony przez Gminę majątek¹⁸ (stan czynny wg spisu inwentarza z 21.11.2016 r. ustalony na podstawie wyceny biegłego rzeczoznawcy majątkowego) wynosił 301,8 tys. zł. Natomiast wartość odziedziczonych długów spadkowych (stan bierny wg spisu inwentarza) ustalono w wysokości 280,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 176-177, 234, 235)

W sprawie I Ns 369/16 w otrzymanym spisie inwentarza, sporządzonym 18.12.2018 r. przez komornika skarbowego, nie wykazano spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Gmina złożyła wniosek do sądu za pośrednictwem kancelarii adwokackiej o uzupełnienie spisu. Informację o nabyciu prawa do ww. lokalu przekazała Gminie spółdzielnia mieszkaniowa 15.09.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 191, 203-212, 215)

2.11. Gmina jako spadkobierca (I Ns 189/15) nie władała nabytym udziałem 1/2 części w lokalu mieszkalnym. Lokal pozostawał w dyspozycji współwłaściciela, tj. żony spadkodawcy. W jej posiadaniu pozostawały także dwa samochody

¹⁷ Zawartego 08.01.2013 r. Spadkodawca zmarł 10.07.2013 r.

¹⁸ Sprawa I Ns 189/15, na którą składały się: lokal mieszkalny – odrębna własność wyceniony na kwotę 189,5,0 tys. zł; garaż – odrębna własność – 24,9 tys. zł; lokal mieszkalny odrębna własność udział 1/2 części – 78,8 tys. zł; samochód Opel Vectra (udział 1/2 części) 1,7 tys. zł; samochód Renault Megane (udział 1/2 części) – 3,3 tys. zł; środki pieniężne na rachunku bankowym – 3,6 tys. zł.

osobowe, których Gmina była współwłaścicielem w 1/2 części. Samochody zostały zajęte przez komornika sądowego w celu zaspokojenia kosztów sporządzenia spisu inwentarza w kwocie 5,1 tys. zł. Z licytacji uzyskano kwotę 3,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 177, 240-250, 263)

W trakcie kontroli NIK (w dniu 11.04.2018 r.) Gmina wystąpiła do spółdzielni mieszkaniowej o wydanie zaświadczenia potwierdzającego nabycie prawa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, nabytego na podstawie postanowienia sądu I Ns 369/16 oraz o wydanie lokalu. Dokonano wyceny prawa, wg wartości godziwej, na kwotę 112,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 213-222)

2.12. Gmina jako spadkobierca nie występowała z roszczeniami o wynagrodzenie za korzystanie z przedmiotów należących do spadku (sprawa I Ns 189/15), tj. z lokalu mieszkalnego, samochodu osobowego Opel Vectra B i Renault Megane, którymi władała współwłaścicielka nie będąca spadkobiercą.

Według wyjaśnień Burmistrza *współwłaściciel ponosił wszystkie koszty związane z utrzymaniem lokalu i samochodów (np. koszty badań technicznych pojazdów, oc).* Gmina nie występowała o wynagrodzenie z tytułu korzystania z tych przedmiotów, ponieważ koszty związane z ich utrzymaniem przekraczałyby uzyskane przychody.

(dowód: akta kontroli str. 227, 251, 252)

2.13. Nie wystąpiły przypadki występowania do Gminy podmiotów z roszczeniami o zwrot nakładów poniesionych na mienie odziedziczone przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 315)

2.14. Gmina w wyniku postępowania I Ns 189/15 stała się współwłaścicielem 1/2 lokalu mieszkalnego oraz 1/2 dwóch samochodów osobowych.

Współwłaściciel pozostałego udziału został przez Gminę poinformowany, że po otrzymaniu spisu inwentarza zostaną podjęte dalsze czynności, co do sposobu zagospodarowania nabytego spadku. W dniu 23.03.2018 r. została zlecona wycena lokalu mieszkalnego, a po jej otrzymaniu Gmina zamierza przeprowadzić procedurę sprzedaży udziału 1/2 części w prawie własności na rzecz współwłaściciela w drodze bezprzetargowej.

(dowód: akta kontroli str. 234-238)

2.15. W prowadzonych postępowaniach nie wystąpiły przypadki dochodzenia działu spadku przed sądem zarówno przez Gminę jak i innego współwłaściciela.

(dowód: akta kontroli str. 315)

2.16. W związku z nieruchomościami nabytymi na podstawie postanowienia sądu I Ns 189/15 z 15.07.2016 r. dokonano ujawnienia prawa własności Gminy w księgach wieczystych¹⁹ prowadzonych dla tych nieruchomości. Wnioski o wpis zostały złożone 21.08.2017 r. Zawiadomienie o dokonaniu wpisów Gmina otrzymała 25.09.2017 r. Wpisów do ksiąg wieczystych dokonano przed sporządzeniem spisu inwentarza, tj. przed 21.11.2017 r. Złożenie wniosków do sądu o wpis w księgach wieczystych 14 miesięcy po wydaniu przez sąd postanowienia wynikało między innymi z konieczności sprostowania omyłki pisarskiej w postanowieniu I Ns 189/15

¹⁹ LU1P/00108524/1 prowadzonej dla lokalu mieszkalnego przy ul. Sosnowej, LU1P/00108525/8 prowadzonej dla lokalu użytkowego garażu przy ul. Sosnowej, LU1P/0095058/8 prowadzonej dla lokalu mieszkalnego przy ul. Sienkiewicza.

z 15.07.2016 r. Sąd Rejonowy w Zwoleniu 14.03.2017 r. wydał postanowienie prostujące omyłkę pisarską.

W dniu 09.01.2017 r. sąd wydał postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza i zlecił jego sporządzenie komornikowi sądowemu.

(dowód: akta kontroli str. 230, 234, 288-293)

2.17. W ramach toczących się postępowań spadkowych objętych badaniami kontrolnymi nie wystąpiły przypadki postępowań wznawianych ze względu na złożony wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

(dowód: akta kontroli str. 174, 175)

2.18. Gmina w badanym okresie nie występowała jako spadkobierca testamentowy.

(dowód: akta kontroli str. 316)

2.19. W latach 2015-2018 Gmina nie występowała jako zapisobierca i nie nabywała składników majątkowych po osobach zmarłych w innym trybie niż spadkobranie.

(dowód: akta kontroli str. 316)

2.20. Prezydent wskazał, że „*problemem dla gminy (w związku z nabyciem praw do spadku po zmarłym mieszkańcu gminy, który nie miał innych spadkobierców, a gmina jest miejscem jego ostatniego zamieszkania) jest – z uwagi na niedostateczne rozwiązania prawne – zarówno kwestia ustalenia kręgu wierzycieli zmarłej osoby jak i kwestia ustalenia składników i wartości mienia pozostawionego przez spadkodawcę. Jeżeli chodzi o ustalenie kręgu wierzycieli zmarłego – problem jest mniejszej wagi, bo po ustaleniu wartości czynnej spadku gmina (odpowiadająca za zobowiązania spadkobiercy całym swoim majątkiem, ale do wysokości mienia odziedziczonego), możliwe jest dokonywanie spłat wierzycieli zgodnie z kolejnością wpływu powiadomień o istnieniu wierzytelności (czyli – zastosowanie zasady kto pierwszy, ten lepszy). Bardziej skomplikowana wydaje się kwestia ustalenia wartości czynnej mienia spadkodawcy – bo to jest granica odpowiedzialności gminy. Tutaj obligatoryjnie zleca się sporządzenie spisu inwentarza po zmarłym, a przecież zasadą jest, iż mienie ujawnione w toku spisu oraz jego wartość wyznaczają granicę odpowiedzialności gminy. Jednak z tym są problemy, bo (a tak się już zdarzyło) – w jednym przypadku organ egzekucyjny dokonujący spisu poinformował gminę o niemożności jego sporządzenia (na wezwanie nikt się nie stawił, nie udostępniono też mieszkania będącego ostatnim miejscem zamieszkania dłużnika), zaś w drugim spis został sporządzony i po jego przeprowadzeniu jeden z wierzycieli wskazał na istnienie jeszcze innego mienia – przedkładając odpisy z ksiąg wieczystych, w których - jako właściciel - figurowała babcia osoby zmarłej sugerując również, żeby to gmina podjęła działania zmierzające do przeprowadzenia postępowań o nabycie spadku, oraz postępowań w przedmiocie wyceny mienia pozostawionego przez babcie. W takich przypadkach problematyczne jest określenie ilości i wartości mienia pozostawionego przez zmarłego – co uniemożliwia ostateczne wyznaczenie granic odpowiedzialności gminy za długi spadkodawcy (uniemożliwia poczynienie wiążących i ostatecznych ustaleń co do tego, do jakiej kwoty gmina ponosi odpowiedzialność za długi spadkodawcy). Innym dostrzegalnym problemem jest kwestia braku ujednoczenia dokumentacji jakimi posługuje się Komornik Sądowy i Komornik Skarbowy w sprawach spadkowych, np. druki protokołów spisu inwentarza spadku po zmarłym są różne, co przyczynia się do braku przejrzystości i czytelności składanych protokołów. Gmina realizując wymogi ustawowe dotyczące*

nabycia spadku, naraża się bez możliwości pozyskania korzyści majątkowych na znaczne zwiększenie wydatków bieżących na różnego rodzaju wydatki bieżące związane z nabyciem spadku, które zmuszona jest ponosić przy pełnej świadomości tego, iż są to wydatki „nie do odzyskania”. Dotkliwym jest też brak odgórnych uregulowań prawnych wprost dedykowanych tylko i wyłącznie problematyce nabycia spadku po zmarłym. Jest to utrudnienie, ponieważ należy wnikać w obszar rozległego prawa powszechnego. Dlatego też za zasadny uznać należy postulat powrotu do poprzednio obowiązujących rozwiązań z Kodeksu Cywilnego, w myśl których spadkobiercą takich osób był Skarb Państwa (a nie gmina ostatniego miejsca zamieszkania osoby zmarłej).”

(dowód: akta kontroli str. 313, 314)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Nierzetelne prowadzenie przez Wydział Finansowo-Księgowy sprawy związanej z nabyciem spadku w ramach postępowania INs 369/16, przez co:

- dopiero po 10 miesiącach²⁰ od uzyskania wiedzy o wydaniu postanowienia z dnia 16.11.2016 r. o stwierdzeniu nabycia spadku, wystąpiono o doręczenie prawomocnego postanowienia, co skutkowało również zwłoką w dokonaniu spisu inwentarza;
- pomimo powzięcia w dniu 15.09.2017 r. wiedzy o nabyciu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego ul Sieroszewskiego, do czasu kontroli NIK nie zwrócono się do spółdzielni mieszkaniowej o wydanie zaświadczenia potwierdzającego nabycie tego prawa oraz o wydanie lokalu. Dopiero w trakcie niniejszej kontroli (w dniu 11.04.2018 r.) wystąpiono do spółdzielni o przekazanie dokumentów i lokalu, a 12.04.2018 r. sporządzono protokół przekazania lokalu (wycenionego na kwotę 112,9 tys. zł).

Główna księgowa wyjaśniła, że kancelaria adwokacka w dniu 16.11.2016 r. poinformowała o nieprawomocnym postanowieniu sądu z 16.11.2016 r., na mocy którego Gmina nabyła spadek. Naturalnym tokiem postępowania winno być wystąpienie kancelarii o wydanie prawomocnego postanowienia sądu. Dopiero w dniu 10.01.2018 r. został doręczony odpis prawomocnego postanowienia sądu. Informację o nabyciu spadku w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego pismem z 15.09.2017 r. przekazała spółdzielnia mieszkaniowa. Gmina nie posiadała wówczas prawomocnego postanowienia o nabyciu spadku ani też spisu inwentarza. Protokół spisu inwentarza Gmina otrzymała 23.02.2018 r. Z przedłożonego spisu inwentarza nie wynikało, by Gmina nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu mieszkalnego. W dniu 16.03.2018 r. skierowano pismo do sądu o zobowiązanie komornika skarbowego urzędu skarbowego do uzupełnienia spisu inwentarza o przedmiotowy lokal.

(dowód: akta kontroli str. 187-199, 213-222, 306, 307)

Ocena cząstkowa

Gmina w ramach spraw spadkowych, prowadzonych przez dwa wydziały²¹ Urzędu podejmowała działania w celu przejęcia spadku, występowała o sporządzenie spisu inwentarza oraz podejmowała skuteczne działania w celu obrony przed egzekucją długów zanim dojdzie do sporządzenia spisu inwentarza. Ujawniono w księgach

²⁰ Wniosek do kancelarii prawnej o wystąpienie w imieniu Gminy o wydanie odpisu postanowienia I Ns 369/16 został przekazany 07.09.2017 r.

²¹ Wydział Gospodarki Nieruchomościami oraz Wydział Nadzoru Komunalnego i Spraw Lokalowych.

wieczystych prawa własności nieruchomości. Natomiast nierzetelne prowadzenie przez Wydział Finansowo-Księgowy sprawy związanej z nabyciem spadku, w ramach postępowania INs 369/16, skutkowało wystąpieniem Gminy: do sądu o wydanie prawomocnego postanowienia o nabyciu spadku dopiero po upływie 10 miesięcy od jego uprawomocnienia oraz do spółdzielni mieszkaniowej o przekazanie dokumentów i lokalu – po siedmiu miesiącach od powzięcia wiedzy o nabyciu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego.

3. Zagospodarowanie składników majątkowych pozyskanych w drodze dziedziczenia

Opis stanu faktycznego

3.1. W trakcie kontroli NIK Prezydent zmienił zakładowy plan kont i szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości budżetu, dodając zapisy regulujące kwestie księgowania odziedziczonej masy spadkowej²². Została sporządzona dokumentacja księgowa dotycząca mienia nabytego w drodze spadku. Odziedziczone składniki majątkowe zostały ujęte w ewidencji księgowej bilansowej oraz pozabilansowej.

(dowód: akta kontroli str. 166-168)

W 2017 r. wartość spadku wynikająca ze spisu inwentarza²³ wyniosła 301,8 tys. zł. Składały się na nią nabyte w drodze postanowienia I Ns 189/15 nieruchomości w postaci: lokalu mieszkalnego o wartości 189,5 tys. zł, garażu o wartości 24,9 tys. zł, lokalu mieszkalnego (udział 1/2) o wartości 78,8 tys. zł. W ewidencji księgowej i ilościowo-wartościowej²⁴ ww. nieruchomości zostały ujęte 21.11.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 234, 235, 317)

Składniki majątku w postaci: samochodu Opel Vectra (udział 1/2 części) 1,7 tys. zł, samochodu Renault Megane (udział 1/2 części) – 3,3 tys. zł oraz środki pieniężne pozostające na rachunku bankowym – 3,6 tys. zł ujęto w ewidencji księgowej²⁵ w dniu 12.04.2018 r., w trakcie kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 234, 235, 318-325)

W tym samym dniu (12.04.2018 r.) w ewidencji księgowej bilansowej ujęto spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. Sieroszewskiego o wartości 112,9 tys. zł nabyte w ramach postanowienia I Ns 369/16. Komornik w spisie inwentarza sporządzonym w dniu 18.12.2017 r. nie wykazał tego lokalu.

(dowód: akta kontroli str. 216-222, 319)

3.2. Wartość odziedziczonego majątku wynikająca z ewidencji księgowej wynosiła łącznie 414,7 tys. zł, z tego 301,8 tys. (wykazane w sporządzonym spisie inwentarza) oraz 112,9 tys. zł zaksięgowane w trakcie kontroli NIK²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 174-178)

3.3. W odniesieniu do składników majątku uzyskanych w drodze dziedziczenia Gmina podjęła następujące działania:

1. Lokal mieszkalny oraz garaż przy ul. Sosnowej, do czasu sprzedaży, zostały

²² Zarządzenie nr 18/18 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 54/17 Prezydenta Miasta Puławy z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zakładowego planu kont i szczegółowych zasad prowadzenia rachunkowości budżetu Miasta Puławy i Urzędu Miasta Puławy.

²³ W pozostałych latach objętych kontrolą w spisach inwentarza nie wykazywano majątku po stronie czynnej spadku.

²⁴ Lokale mieszkalne i garaż zostały zaksięgowane bezpośrednio na środki trwałe (011) i fundusz jednostki (800).

²⁵ Dział 750 rozdział 75095 paragraf 0960.

²⁶ Nieujawnione w sporządzonym spisie inwentarza.

przekazane do faktycznego administrowania zarządcy gminnych zasobów lokalowych, tj. przedsiębiorstwu Nieruchomości Puławskie Sp. z o.o. w Puławach²⁷. W dniu 23.03.2018 r. została zlecona wycena wartości lokali celem ich sprzedaży.

(dowód: akta kontroli str. 174-178, 236, 237)

2. Lokal mieszkalny przy ul. Sienkiewicza (udział 1/2 części) – do czasu sprzedaży pozostawał w dyspozycji współwłaściciela. W dniu 23.03.2018 r. została zlecona wycena jego wartości. Po otrzymaniu operatu szacunkowego ma zostać ustalona cena sprzedaży i rozpoczęta procedura sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz współwłaściciela.

(dowód: akta kontroli str. 174-178)

3. Samochody osobowe Opel Vectra-B oraz Renault Megane pozostały w posiadaniu współwłaściciela. Protokołem zajęcia ruchomości z dnia 23.01.2018 r. komornik oddał pojazdy w dozór współwłaścicielowi, a następnie w dniu 16.03.2018 r. przeprowadził licytację majątku w celu ściągnięcia kosztów dokonania spisu inwentarza.

Orzeczone przez Komornika koszty zawarte w postanowieniu w zakresie ich zapłaty przez Miasto Puławy połączone zostały z egzekucją komorniczą niewielkiej części odziedziczonego w spadku majątku, tj. zbycia udziałów w ruchomościach – samochodach osobowych i pokrycia kosztów komorniczych, których zasadność uznana została przez Kierownictwo Urzędu.

Jak wyjaśnił Kierownik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami – *Gmina analizując możliwości wykorzystania udziałów w odziedziczonych ruchomościach (udziały w 1/2 części w samochodach osobowych: Opel Vectra B i Renault Megane) i oceniając ryzyko pod kątem ich zagospodarowania, aprobować i zaakceptować informację Kancelarii o zajęciu mienia ruchomego – udziałów we własności samochodów celem ich wyłączenia z mienia oraz zabezpieczenia swoich kosztów komorniczych poprzez ogłoszoną i przeprowadzoną licytację. Wyłączone samochody pozostawały pod dozorem współwłaściciela (1/2) pozostałej części. Próby przejęcia udziałów w ruchomościach – samochodach o stosunkowo niewielkiej wartości mogło stwarzać dla Gminy dodatkowe problemy z zagospodarowaniem, wykorzystaniem na potrzeby Gminy a także zbyciem tego mienia i generować niezidentyfikowane koszty (z pozyskanych informacji od współwłaściciela wynikało, że nastąpiło wygaśnięcie ważności dowodów rejestracyjnych, badań technicznych, kosztów ubezpieczenia) dlatego zasadny był kierunek wykorzystania tego majątku do zabezpieczenia spłaty kosztów komorniczych.*

Środki uzyskane z licytacji udziałów w samochodach na łączną kwotę 3,8 tys. zł zostały przeznaczone na pokrycie części kosztów egzekucyjnych zakończonego postępowania, ustalonych Postanowieniem na łączną kwotę – 5,1 tys. zł. Gmina wyraziła zgodę na dokonanie na rzecz Kancelarii zapłaty pozostałej kwoty w wysokości 1,3 tys. zł, wynikającej z różnicy orzeczonych kosztów a kwotą środków uzyskanych z licytacji. Wyczerpie to w całości zobowiązania prowadzonej na wniosek Gminy egzekucji komorniczej (akceptacja na posiedzeniu Kolegium Prezydenta Miasta Puławy w dniu 12.04.2018 r.).

(dowód: akta kontroli str. 174-178, 240-250)

²⁷ Na podstawie zawartej pomiędzy Miastem a Spółką umowy wykonawczej nr 466.2014.NK z dnia 17.12.2014 r. (aneks nr 11/2017 z dnia 14 listopada 2017 r.).

4. Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym w kwocie 3,6 tys. zł pozostawały na rachunku bankowym spadkodawcy. W trakcie kontroli NIK, w dniu 21.03.2018 r., Gmina wystąpiła do banku o przekazanie środków na rachunek Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 213-223)

5. Lokal mieszkalny przy ul. Sieroszewskiego, do którego Gmina nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu na podstawie postanowienia z dnia 16.11.2016 r. (I Ns 369/16) został przekazany, w drodze umowy z dnia 12.04.2018 r., do administrowania zarządcy gminnych zasobów lokalowych, tj. Przedsiębiorstwu Nieruchomości Puławskie Sp. z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 213-223, 343)

- 3.4.** Gmina w okresie objętym kontrolą nie zbywała nieruchomości pozyskanych w drodze dziedziczenia.

(dowód: akta kontroli str.174-178)

- 3.5.** Wydatki Gminy poniesione w latach 2015-2018 (do 24 kwietnia) związane z prowadzonymi postępowaniami spadkowymi oraz z zagospodarowaniem odziedziczonego mienia wyniosły łącznie 151,2 tys. zł, z tego w 2015 r. – 0,1 tys. zł wyniosły opłaty sądowe; w 2016 r. 0,4 tys. zł – również stanowiły opłaty sądowe; w 2017 r. – 6,7 tys. zł, na które złożyły się opłaty sądowe w wysokości 0,5 tys. zł oraz opłaty czynszowe w kwocie 6,2 tys. zł; w 2018 r. – 144,0 tys. zł, w tym opłaty sądowe i komornicze – 5,2 tys. zł, opłaty czynszowe – 32,4 tys. zł, spłata długów spadkowych – 106,0 tys. zł oraz koszty związane z przygotowaniem nieruchomości do sprzedaży – 0,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 174-178)

Wydatki poniesione na prowadzone postępowania spadkowe i zagospodarowanie odziedziczonego mienia klasyfikowano w dziale 700 – gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 - gospodarka gruntami i nieruchomościami, paragrafach: 4300 – zakup usług pozostałych, 4400 – opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 4610 – koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego, 2980 – pozostałe rozliczenia z bankami.

Dochody z tytułu nabycia spadków księgowano w dziale 750 – administracja publiczna, rozdział 75095 – pozostała działalność, paragraf 0960 – wpływy z otrzymanych spadków.

(dowód: akta kontroli str. 141,142)

- 3.6.** W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, w których wartość poniesionych wydatków w związku z przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem przekroczyła wartość odziedziczonych składników majątkowych.

(dowód: akta kontroli str. 174-178)

- 3.7.** System obsługi księgowej w Urzędzie umożliwiał wyodrębnienie ponoszonych wydatków, poprzez rozszerzenie klasyfikacji budżetowej o pozycję wydatku. W przypadku wydatków związanych z prowadzonymi postępowaniami i konsekwencjami nabycia spadku, pracownik komórki organizacyjnej na poziomie wydziału, księgował wydatki z rozszerzeniem klasyfikacji o pozycję, co dawało możliwość sporządzania wydruków związanych tylko z wydatkami ponoszonymi na postępowania spadkowe.

(dowód: akta kontroli str. 180)

3.8. W okresie objętym kontrolą długi spadkowe zostały wykazane tylko w spisie inwentarza z dnia 21.11.2017 r. sporządzonym w związku z nabyciem spadku I Ns 189/15 w łącznej kwocie 280,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 174-178)

W roku 2017 nie dokonano zmian w budżecie Gminy w zakresie możliwych wydatków w łącznej kwocie 280,0 tys. zł z tytułu odziedziczonych długów spadkowych.

(dowód: akta kontroli str. 106-142)

Gmina rozpoczęła spłatę długów spadkowych po otrzymaniu protokołu spisu inwentarza i wyjaśnieniu rozbieżności wykazanej w spisie oraz w pismach kierowanych do Gminy przez bank. Gmina spłaciła dług zabezpieczony hipoteką, dochodzony przez bank w kwocie 105,9 tys. zł. Spłata nastąpiła 12.01.2018 r. po wyjaśnieniu rozbieżności, tj. kwoty wykazanej w spisie inwentarza – 186,8 tys. zł, a kwoty dochodzonej przez bank tj. 105,9 tys. zł.

W zakresie pozostałych długów w kwocie 93,2 tys. zł Gmina wystąpiła do banków z pismami o potwierdzenie wysokości długów wykazanych w spisie inwentarza i podanie nr rachunków bankowych w celu dokonania ich spłaty. Do czasu zakończenia kontroli NIK banki nie dokonały potwierdzenia wysokości zadłużenia.

(dowód: akta kontroli str. 174-178, 266-287)

3.9. W badanym okresie Gmina, jako spadkobierca, nie przejęła majątkowych praw i obowiązków przewidzianych w przepisach prawa podatkowego (art. 97 i następane Ordynacji podatkowej²⁸) żadnego spadkodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 176)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości, polegające na nieujęciu w ewidencji księgowej Urzędu, do czasu kontroli NIK:

1. Wykazanego w spisie inwentarza, sporządzonym przez komornika sądowego w dniu 21.11.2017 r. (postanowienie I Ns 189/15 z 15.07.2016 r.):
  - majątku ruchomego w postaci: samochodu Opel Vectra (udział ½ części) o wartości 1,7 tys. zł oraz samochodu Renault Megan (udział ½ części) o wartości 3,3 tys. zł;
  - środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym w kwocie 3,6 tys. zł;
  - długów spadkowych w kwocie ogółem 280,0 tys. zł.

Ww. składniki ujęto w ewidencji księgowej dopiero w dniu 12.04.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 318-325)

2. Własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, nabytego na podstawie postanowienia sądu I Ns 369/16 z 16.11.2016 r., pomimo że informację o nabyciu spadku Gmina otrzymała 15.09.2017 r. Lokal o wartości 112,9 tys. zł ujęto w ewidencji księgowej dopiero w dniu 12.04.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 318-325)

3. Zadłużenia z tytułu opłat eksploatacyjnych za lokal mieszkalny (postanowienie I Ns 369/16), będący własnością Gminy, w kwocie ogółem 32,3 tys. zł (na dzień

²⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201, ze zm.).

11.04.2018 r.), pomimo że informację o nabyciu spadku w postaci własnościowego prawa do ww. lokalu Gmina uzyskała w dniu 15.09.2017 r. wraz z informacją o zadłużeniu z tytułu opłat czynszowych.

Zadłużenie z tytułu opłat eksploatacyjnych za lokal w kwocie ogółem 32,3 tys. zł ujęto w ewidencji księgowej dopiero w dniu 12.04.2018 r. i w tym dniu uregulowano w całości.

(dowód: akta kontroli str. 214, 216-226, 218-325)

Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁹ księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Za rzetelne można uznać te księgi, które stanowią wierny zapis wszystkich zdarzeń i operacji gospodarczych, które rzeczywiście wystąpiły w danym okresie sprawozdawczym w toku prowadzonej przez jednostkę działalności.

Skarbnik Miasta Puławy wyjaśniła m.in, że z uwagi na brak prawomocnego postanowienia o nabyciu spadku, spisu inwentarza oraz przejęcia lokalu gmina nie regulowała zobowiązań z tytułu opłat eksploatacyjnych. Po otrzymaniu przydziału spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w dniu 12.04.2018 r., gmina uregulowała 12.04.2018 r. zobowiązania w łącznej kwocie 32,3 tys. zł za lokal mieszkalny. Informację o nabyciu spadku w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz zadłużeniu na kwotę 29,4 tys. zł Gmina nabyła pismem z dnia 15.09.2017 r. spółdzielni mieszkaniowej. Gmina nie posiadała wówczas prawomocnego postanowienia sądu o nabyciu spadku po zmarłym ani też spisu inwentarza. Z kancelarii adwokackiej informacje w tych sprawach zostały przedłożone w następujących terminach: odpis prawomocnego postanowienia sądu o nabyciu spadku w dniu 10.01.2018 r, natomiast protokół spisu inwentarza 23.02.2018 r. Z przedłożonego spisu inwentarza nie wynikało, by Gmina nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu mieszkalnego. W dniu 16.03.2018 r. skierowano pismo do Sądu Rejonowego o zobowiązanie Komornika Skarbowego Urzędu Skarbowego do uzupełnienia spisu inwentarza o przedmiotowy lokal. W dniu 16.04.2018 r. kancelaria adwokacka przekazała postanowienie sądu z dnia 6.04.2018 r. o uzupełnienie spisu inwentarza przez Komornika Skarbowego. Nie otrzymanie wyżej wymienionych dokumentów spowodowało brak ujęcia tego lokalu w księgach bilansowych, gdyż uznano iż zapisy w księgach rachunkowych powinny opierać się na zdarzeniach pewnych i potwierdzonych. W dniu 12.04.2018 r. został sporządzony protokół przekazania lokalu przez spółdzielnię mieszkaniową na rzecz Gminy i przekazane klucze. W tym dniu zostały dokonane zapisy w księgach rachunkowych – bilansowych.

(dowód: akta kontroli str. 306, 307)

Ocena cząstkowa

Do kwietnia 2018 r. do ksiąg rachunkowych Urzędu nie wprowadzano na bieżąco wszystkich składników odziedziczonego majątku, w tym długów spadkowych, wskutek czego księgi nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego.

Ewidencję księgową prowadzono w sposób umożliwiający zidentyfikowanie wydatków związanych z przyjęciem i zagospodarowaniem spadku. Gmina podjęła stosowne działania w celu zagospodarowania odziedziczonego mienia.

²⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne W związku z usunięciem zaistniałych nieprawidłowości przez Prezydenta w trakcie kontroli odstępuje się od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie³⁰, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Lublin, dnia 29 czerwca 2018 r.

Mirosław Bortacki
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis

---

³⁰ Dz.U. z 2017 r., poz. 524 ze zm.